

عوامل مؤثر بر ناباروری مردان - یک مطالعه مورد شاهدی

چکیده

زمینه و هدف: ناباروری و مشکلات فردی و اجتماعی ناشی از آن به عنوان یکی از مسایل مهم زوج‌هاست. حدود نیمی از کل ناباروری‌ها مربوط به مردان است. برخی از عوامل مؤثر بر ناباروری مردان وابسته به عوامل محیطی است. مطالعه حاضر با هدف بررسی عوامل خطر شایع در ناباروری مردان، روی مردان مراجعه کننده به کلینیک‌های ناباروری شیراز انجام شد. روش بررسی: این مطالعه مورد - شاهدی روی ۱۰۸ مرد نابارور مراجعه کننده به کلینیک‌های ناباروری و ۱۶۱ مرد بدون مشکل باروری مراجعه کننده به سایر کلینیک‌ها از بهمن ۸۳ تا خرداد ۸۴ در شیراز انجام گرفت. این دو گروه از نظر بعضی از عوامل خطر از جمله شغل، سابقه بیماری، سابقه عمل جراحی، مصرف دارو و سیگار مقایسه شدند.

یافته‌ها: در این مطالعه سابقه بیماری فتق، سابقه بیماری واریکوسل، مصرف داروی رانیتیدین و شغل با ناباروری مردان از نظر آماری ارتباط معنی‌داری داشتند ($P < 0/05$). با انجام رگرسیون خطی مشخص شد با افزایش یک نخ سیگار در روز یک درصد کاهش در تحرک اسپرم ($P < 0/05$) و با افزایش یک سال مصرف سیگار کاهش به میزان ۸۰۰۰۰۰ اسپرم ایجاد می‌گردد ($P < 0/05$). اختلاف BMI در دو گروه معنی‌دار بود ($P < 0/05$) و مشاهده شد که افراد نابارور میانگین BMI کمتر از ۲۵ دارند. بین ناباروری مردان با بیماری اورپون در این مطالعه رابطه معنی‌داری نشان داده نشد.

نتیجه‌گیری: این مطالعه نشان داد که کار بدنی سنگین، مصرف سیگار و واریکوسل از عوامل مؤثر بر ناباروری مردان در شیراز می‌باشد.

کلید واژه‌ها: ناباروری - واریکوسل - سیگار - کار بدنی سنگین

فریبا قهرمانی

کارشناس ارشد اپیدمیولوژی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

هاله قائم

عضو هیأت علمی گروه اپیدمیولوژی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

نویسنده مسئول: فریبا قهرمانی

پست الکترونیکی: ghahramani@sums.ac.ir

نشانی: شیراز، صندوق پستی ۷۱۳۴۵-۱۸۷۴

تلفن: ۶-۷۲۵۱۰۰۱، نمابر: ۷۲۶۰۲۲۵-۷۱۱

وصول مقاله: ۸۴/۴/۱۴

اصلاح نهایی: ۸۴/۹/۱۲

پذیرش مقاله: ۸۴/۱۰/۱۲

مقدمه

ناباروری به عنوان عدم توانایی بچه‌دار شدن بعد از حداقل یک‌سال از دواج بدون استفاده از وسایل پیشگیری اطلاق می‌شود. در حدود ۱۲-۸ درصد از زوج‌ها بدون فرزند هستند که در حدود ۳۵ درصد از ناباروری آنان فقط مربوط به مردان می‌شود و در ۲۵ درصد موارد علاوه بر مردان زنان نیز نقش دارند و زوج‌ها هر دو نابارور هستند (۱).

ناباروری و مشکلات فردی و اجتماعی ناشی از آن به عنوان یکی از مسایل مهم زوج‌هاست و این امر از آن نظر قابل توجه است که علت ناباروری مردان فقط در ۴۰ درصد موارد قابل تشخیص است و در ۶۰ درصد موارد از نظر پاتولوژیکی قابل تشخیص نیستند (۲). بنابراین درمان ناباروری در مردان مشکل‌تر از زنان است. به خصوص در کشورهای در حال توسعه که با توجه به هزینه بالای درمان امکان انجام آن کمتر است (۳).

الگوهای ناباروری در کشورهای در حال توسعه با کشورهای پیشرفته کاملاً متفاوت است و بروز ناباروری‌های قابل پیشگیری در کشورهای در حال توسعه بسیار زیاد است (۴). در یک بررسی که توسط سازمان بهداشت جهانی انجام گردیده، نشان داده شده است که ۴۳ درصد از زنان و ۳۰/۷ درصد از مردان از ناباروری ثانویه رنج می‌برند که بیشتر آنها قابل پیشگیری است. در آن بررسی عوامل خطر ناباروری از

جمله التهاب پروستات، اورکیت و واریکوسل مشاهده گردید (۵).

بعضی از مطالعات اثرات مضر عوامل محیطی از جمله مواد سمی، آفت‌کش‌ها و تشعشعات روی ناباروری مردان را نشان داده و مشخص کرده است که مواد سمی و آفت‌کش‌ها می‌توانند باعث کاهش غلظت اسپرم شوند (۶-۸). استعمال دخانیات نیز می‌تواند با ناباروری مردان ارتباط داشته باشد. تحقیقات نشان داده که در افراد غیرسیگاری میزان مقاربت دوبرابر بیشتر از سیگاری‌هاست و سیگار در کیفیت اسپرم از نظر شکل و تحرک اثر دارد (۹). طبق مطالعات انجام شده در سایر کشورها و مناطق مشخص شده است که عوامل محیطی می‌تواند از جمله عوامل مؤثر بر ناباروری مردان باشد و در هر منطقه این عوامل متفاوت هستند و بررسی اثرات هریک از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. با توجه به این که اثرات عوامل محیطی روی ناباروری در شیراز تاکنون بررسی نشده، مطالعه حاضر با هدف بررسی اثر برخی از عوامل از جمله شغل، مصرف دارو و سیگار، سابقه بیماری واریکوسل و فتق بر ناباروری مردان مراجعه کننده به کلینیک‌های ناباروری شیراز انجام شد.

روش بررسی

مطالعه حاضر، مطالعه‌ای مورد-شاهدی است که روی دو گروه مردان بارور و نابارور طی بهمن ۸۳ تا خرداد ۸۴ انجام